

Dışışleri Bakanlığı'ndan alınan bir yazıda, İran'ın nükleer programına ilişkin olarak 14 Temmuz 2015 tarihinde İran ile P5+1 ölkeleri (ABD, İngiltere, Fransa, Rusya Federasyonu, Çin Halk Cumhuriyeti ve Almanya) arasında mutabık kalınan Kapsamlı Ortak Eylem Planı'nın (KOEP) Uygulama Gününün, İran'ın KOEP'te kayıtlı taahhütlerini yerine getirdiğinin Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) tarafından doğrulanmasını takiben 16 Ocak 2016 tarihinde ilan edildiği ifade edilmektedir.

Bahse konu yazıda devamla, "Uygulama Günü"nün başlamasıyla, İran Dışışleri Bakanı Zarif ve AB Yüksek Temsilcisi Mogherini tarafından yapılan ortak açıklamada da dikkat çekildiği üzere, İran'ın nükleer programıyla bağlantılı tek taraflı ve uluslararası ekonomik ve mali yaptırımlar ile BM yaptırımları kaldırılmış; bu aşamadan sonra 1696 (2006), 1737 (2007), 1747 (2007), 1803 (2008), 1835 (2008), 1929 (2010) ve 2224 (2015) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararları (BMGK) hükmünü yitirmiş; nükleer programla bağlantılı AB yaptırımlarının kaldırılmasına ilişkin yasal düzenleme yürürlüğe girmiş ve ABD de nükleer programla bağlantılı yaptırımları durdurduğunu açıklamıştır. Böylece, İran'ın nükleer dosyasına ilişkin hukuki zeminin sadece KOEP'i tasdik eden 2231 sayılı BMGK kararı temelinde devam etmesi söz konusu olduğu belirtilmektedir.

"Uygulama Günü"nün başlamasıyla birlikte gelinen aşama ve bunda sonraki sürece ilişkin olarak hazırlanan bilgi notu ilişikte sunulmakta olup, AB ve ABD tarafından hazırlanan, İran'a yönelik hangi yaptırımların kaldırıldığına ilişkin rehberler (guideline) 16 Ocak 2016 tarihinde yayımlanmış olup, bahse konu belgelere aşağıdaki linklerden ulaşılması mümkündür:

http://eeas.europa.eu/top_stories/pdf/iran_implementation/information_note_eu_sanctions_jcpoa_en.pdf

<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/01/16/executive-order-revocation-of-executive-orders-with-respect-to-Iran>

<https://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/Programs/pages/iran.aspx>

Diğer taraftan, 1737 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) kararı uyarınca oluşturulan İran Yaptırımlar Komitesine bağlı Uzmanlar Paneli heyetiyle 11 Kasım 2015 tarihinde çeşitli kurumlarımızdan temsilcilerin de katılımıyla yapılan toplantıda, sektörlerimizce İran'la iş bağlantıları tesis edilmesinde karşılaşılan sorunların temelini teşkil eden ABD yaptırımlarıyla ilgili olarak ABD yetkililerinin ülkemize gelerek bilgilendirmede bulunmaları hususu gündeme geldiği, ABD makamlarından söz konusu ziyaretin 2016 Şubat ayı içinde gerçekleştirilebileceği yönünde yanıt alındığı iletilmektedir.

Bilgileri ve ABD makamlarının Dışişleri Bakanlığı'nda 2016 Şubat ayı içerisinde gerçekleştireceği bilgilendirme toplantısında dile getirilmesinde faydalı olabilecek hususların en geç **03 Şubat 2016 Çarşamba** günü mesai bitimine kadar Meclisimize ve bir örneğinin elektronik olarak abdullahkeskin@tim.org.tr adresine iletilmesi hususunda gereği rica olunur.

Sayı: 53654767-TİM.00.GSK.PAZGİR.2016/79-219
Konu: İran'ın Nükleer Programı/KOEP'in Uygulama Gününün İlanı

İstanbul, 27/1/2016

20 Ocak 2016

**İran'ın Nükleer Programı hakkında
P5+1 ve İran arasında imzalanan Kapsamlı Ortak Eylem Planı'nın "Uygulama
Günü"nün Başlamasına İlişkin Bilgi Notu**

1. İran'ın nükleer programına ilişkin olarak 14 Temmuz 2015 tarihinde İran ile P5+1 arasında mutabık kalınan Kapsamlı Ortak Eylem Planı (KOEP) kapsamında, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) tarafından İran'ın taahhütlerini yerine getirdiğinin doğrulanmasını takiben KOEP'in "Uygulama Günü" 16 Ocak 2016 tarihinde ilan edilmiştir.

2. İran'ın, KOEP taahhütlerinin durumu hakkında IAEA Genel Direktörü Amano tarafından hazırlanan rapor (Verification and monitoring in the Islamic Republic of Iran in light of the United Nations Security Council Resolution 2231 (2015)) 16 Ocak 2016 akşam saatlerinde yayımlanmış, raporda Uygulama Günü'nün ilan edilebilmesi için gerekli olan KOEP Ek-V'te (Nükleerle bağlantılı taahhütler) kayıtlı taahhütlerin bu tarih itibarıyla İran tarafından yerine getirilmiş olduğu Ajans tarafından doğrulanmıştır.

3. Bu hususlar, özetle aşağıda sunulmaktadır:

- Arak Ağır Su Reaktörü'nün kalandriyasının söküldüğü, içinin betonla doldurularak kullanılamaz hale getirildiği, vaktiyle bu reaktörde kullanılan tüm doğal uranyum ve yakıt demetlerinin Ajans denetimi altında depolandığı,
- İran'ın 130 tondan fazla ağır suya sahip olmadığı, keza ağır su üretimi ile stoklarının Ajans tarafından denetlenmesine izin verdiği,
- Natanz tesisindeki santrifüj sayısının 5060 adede, Fordow tesisindeki santrifüj sayısının ise 1044 adede indirildiği; kullanılmayan fazla santrifüj ile teçhizat ve malzemenin Ajans gözetimi altında depolandığı,
- İran'ın IR-1 türü yeni santrifüj üretmediği, esasen onarım ve değiştirme için yedekte 500 adedin üzerinde IR-1 tipi santrifüj bulundurduğu,
- İran'ın yüzde 3,67 düzeyi üzerinde uranyum zenginleştirme faaliyetinde bulunmadığı, elindeki yüzde 3,67 oranında zenginleştirilmiş uranyum (UF6) stoğunun 300 kg.'dan fazla olmadığı, bu miktarın üzerindeki zenginleştirilmiş uranyumu ya seyreltmek, ya da yurtdışına aktarmak yoluyla elinden çıkardığı,

Ayrıntılı bilgi için: Abdullah KESKİN - Şef

Sayı: 53654767-TİM.00.GSK.PAZGİR.2016/79-219

İstanbul, 27/1/2016

Konu: İran'ın Nükleer Programı/KOEP'in Uygulama Gününün İlanı

- İran'ın, zenginleştirmeye yönelik uzun vadeli araştırma ve geliştirme planlarını Ajans'a sunduğu, elindeki santrifüj türlerinin tanımını aktardığı; mevcut tüm santrifüj rotor ve bileşenlerinin envanterinin çıkarılmasını sağladığı ve Ajans'a bu malzemenin sürekli gözetimi için izin verdiği,

- KOEP Ek-I'deki şeffaflık önlemlerinin Ajans tarafından uygulanabilmesini kolaylaştırmak amacıyla gerekli modalite ve düzenlemeleri tamamladığı,

- Uygulama Günü'nden itibaren Ek Protokol'ü geçici olarak, Gözden Geçirilmiş Kod 3.1'i tam olarak uygulayacağını Ajans'a bildirdiği ifade edilmiştir.

4. Genel Direktör Amano, konuya ilişkin açıklamasında özetle, UAEA raporunun, İran'ın KOEP'in uygulanabilmesi için gerekli hazırlıkları tamamladığını teyid ettiğini, böylece İran'ın KOEP'ten kaynaklanan nükleer alandaki yükümlülüklerinin Ajans tarafından gözlem ve doğrulanmasına başlanabilmesinin yolunu açtığını ve UAEA-İran ilişkilerinde yeni bir döneme girildiğini, mevcut aşamaya ulaşmak için çok çaba harcadığını, KOEP'in uygulanması sırasında da aynı şekilde çaba sarfedilmesi gerektiğini, Ajans'ın görevini yerine getirmeye hazır olduğunu kaydetmiştir.

5. Uygulama Günü'ne geçilmesiyle, İran'ın nükleer programına ilişkin yaptırımlara dair önceki BMGK kararları geçerliliğini yitirmiştir. AB ve ABD de nükleer programla bağlantılı tek taraflı yaptırımlarını kaldırmış olup, AB ve ABD tarafından bu konuda açıklama ve soru-cevap formatında kapsamlı rehber belgeler yayımlanmıştır.

Nitekim, İran Dışişleri Bakanı Zarif ve AB Yüksek Temsilci Mogherini tarafından yapılan ortak açıklamada, İran'ın nükleer programıyla bağlantılı tek taraflı ve uluslararası ekonomik ve mali yaptırımlar ile BM yaptırımlarının kaldırıldığı, bu aşamadan sonra 1696 (2006), 1737 (2007), 1747 (2007), 1803 (2008), 1835 (2008), 1929 (2010) ve 2224 (2015) sayılı BMGK kararlarının geçersiz olacağı ve nükleer programla bağlantılı AB yaptırımlarının kaldırılmasına ilişkin yasal düzenlemenin yürürlüğe girdiği, ABD'nin de nükleer programla bağlantılı yaptırımları durdurduğu belirtilmiştir. Böylece, hukuki zeminin sadece KOEP'i tasdik eden 2231 sayılı BMGK kararı temelinde devam edeceği ortaya çıkmıştır.

6. Konvansiyonel silahlarla ilgili ambargolar 5 yıl, balistik füzelerle ilgili ambargolar ise 8 yıl daha devam edecektir. Aynı şekilde İran'ın insan haklarını ihlal eden eylemleri ile terörizme verdiği destekten dolayı uygulanan tek taraflı yaptırımlar geçerliliğini sürdürecektir.

Ayrıntılı bilgi için: Abdullah KESKİN - Şef